

НЕГЛАСНИЙ ЕЛЕМЕНТ У СИСТЕМІ ТАКТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ ПО ДОКУМЕНТУВАННЮ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ (ОБІЦЯНКИ) ТА ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

ШУМЕЙКО Дмитро Олександрович - здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ, перший заступник начальника управління – начальник слідчого відділу Шевченківського районного управління МВС України в м. Києві

УДК 343.985

В статті, через призму технологічного походу, раскрыты особенности применения отдельных негласных следственных (розыскных) действий в тактической операции «Документирование принятия предложения (обещания) и получения неправомерной выгоды служебным лицом».

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, тактична операція, прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Постановка проблеми

Запровадження негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НС(Р)Д) у систему засобів збирання доказів, з одного боку, суттєвим чином розширило потенційні пошуково-пізнавальні можливості слідчого у встановленні обставин події злочинів, а з іншого – поставило, у першу чергу, перед органами досудового розслідування складне завдання з адекватного до положень КПК України запровадження їх у слідчу практику, щоб непрофесійними діями не дискредитувати реформу кримінального процесуального законодавства. НС(Р)Д не залишилися й поза увагою спеціальних досліджень, присвячених особливостям розслідування окремих різновидів злочинів. П.В. Дерев'янка та О.І. Данченко, аналізуючи місце негласних слідчих (розшукових) дій у процесі документування злочинів у сфері службової діяльності, правильно вказують на нагальну необхідність вивчення та розроблення алгоритмів та відповідних

методичних рекомендацій документування під час проведення НС(Р)Д злочинів, передбачених, зокрема, ст. 368 КК України [6, с. 88-89]. Слідча практика розслідування даних злочинів за КПК України 2012 продемонструвала, що НС(Р)Д, як засоби збирання доказів, найбільшу свою ефективність показують у складі комплексів заходів та дій слідчого, які в теорії криміналістики визначаються як тактичні операції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Тактична операція як категорія, що об'єднує в собі взаємопов'язані заходи та дії слідчого при вирішенні певних завдань розслідування, була запроваджена у науковий обіг А.В. Дуловим на початку 70-х років 20 сторіччя [8, с. 23-26; 9]. З того часу в численних роботах Р.С. Белкіна, В.В. Білоуса, А.Я. Драпкіна, С.Ф. Здоровка, В.О. Князева, І.М. Комарова, В.О. Коновалової, А.В. Лагутіна, Ш.М. Хаутієва, В.М. Шевчука, В.Ю. Шепітька, В.І. Шиканова [2, с. 202-243; 3, с. 202-212; 7, с. 3-8; 10, с. 146-151; 11; 12; 13, с. 282-284; 14, с. 16-19; 15, с. 86-93; 17, с. 266-273; 18, с.175-184; 19] та інших вчених отримали своє розкриття як загальні питання підготовки та проведення тактичних операцій, так і особливості їх здійснення під час розслідування окремих різновидів злочинів.

Тактичним операціям під час розслідування хабарництва, надання, одержання неправомірної вигоди приділяли увагу у

своїх дисертаціях та інших роботах такі вітчизняні вчені-криміналісти, як Я.Є. Мишков (2005), Н.Р. Палій (2015), О.В. Приходько (2010), Г.О. Пушкарьов (2008), В.М. Трепак (2011), А.І. Шило (2013). Ці автори розробили рекомендації щодо проведення тактичних операцій «затримання хабарників на гарячому» (В.М. Трепак, Я.Є. Мишков, О.В. Приходько), «затримання на місці злочину», «викриття учасників хабарництва» (Г.О. Пушкарьов), «затримання злочинця» (Н.Р. Палій), «операція із викриття і затримання на місці злочину» (А.І. Шило), «документ», «група», «предмет хабара» (Я.Є. Мишков), «інтерес хабародавця», «статус суб'єкта злочину», «співучасники», «серія», «матеріальна шкода», «умови хабарництва», «пошук злочинця», «захист від зовнішнього впливу на слідство», «нейтралізація насильницького тиску на свідків (потерпілих)» (О.В. Приходько), які безумовно збагатили практику протидії корупційним злочинам. Однак, на сьогодні вони не можуть у повній мірі забезпечити потреби слідчої діяльності з огляду на те, що більшість з них підготовлені на підставі положень кримінального процесуального та оперативного-розшукового законодавства до набрання чинності КПК України 2012 року, інші – на підставі сучасних нормативно-правових актів, але не охоплюють всієї різноманітності НС(Р)Д, що можуть бути здійснені при проведенні тактичної операції, спрямованої на документування прийняття пропозиції (обіцянки), одержання неправомірної вигоди, або носять нечіткий, загальний характер.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми

Оптимізація слідчої діяльності, як вказує В.Ю. Шепітько, передбачає розробку і пропонування типових тактичних операцій як найбільш ефективних комплексів слідчих дій, оперативного-розшукових та інших заходів стосовно проміжних завдань розслідування та слідчих ситуацій. Типові тактичні операції являють собою доцільні програми дій слідчого, вони виконують важливу методичну функцію і дозволяють обрати правильний напрямок у розсліду-

ванні [18, с. 183]. При чому вдосконалення існуючих та розроблення нових типових тактичних операцій вбачається нами через призму технологічного підходу в криміналістиці, який визначається як напрямок дослідження закономірностей щодо реалізації комплексів взаємопов'язаних дій та процедур, що застосовуються в певній послідовності з метою досягнення необхідного результату в практиці злочинної, а також криміналістичної діяльності [1, с. 9]. При цьому під технологією тактичної операції слід розуміти процес послідовної реалізації дій, заходів, процедур, пов'язаний з виокремленням стадій та етапів, зумовлених слідчою ситуацією й об'єднаних єдиною метою для вирішення окремих тактичних завдань [16, с. 237-238]. У такому аспекті методичні рекомендації з документування прийняття пропозиції (обіцянки), одержання неправомірної вигоди з урахуванням запровадження НС(Р)Д як засобів слідчої діяльності раніше не розроблялися.

Метою статті є через призму технологічного підходу розкрити особливості застосування окремих НС(Р)Д у тактичній операції «Документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди службовою особою».

Виклад основних положень

«Документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди» є найбільш складною та в тактичному плані ризикованою тактичною операцією через те, що:

- по-перше, спрямована на вирішення двох взаємозв'язаних завдань, що розділяють її на дві частини – отримання доказів факту безпосереднього прийняття пропозиції (обіцянки) неправомірної вигоди службовою особою та одержання службовою особою неправомірної вигоди. Без фіксування факту одержання неправомірної вигоди, що матеріалізує умисел службової особи, дуже складно довести факт прийняття пропозиції або обіцянки неправомірної вигоди цією службовою особою;

- по-друге, наявність часових проміжків між діями по прийняттю пропозиції (обі-

цянки) та одержанням неправомірної вигоди службовою особою підвищують можливість витоку інформації про дії слідчого та співробітників оперативного підрозділу.

Дана тактична операція організовується та проводиться на самому початку кримінального провадження. Дії підготовчого етапу її проведення розділяються на дві групи, ті, що спрямовані на:

1) загальну організацію проведення тактичної операції (створення слідчої групи; створення слідчо-оперативної групи по кримінальному провадженню; складання плану проведення тактичної операції в цілому та окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій);

2) забезпечення проведення контролю за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту та інших процесуальних дій (прийняття відповідних процесуальних рішень та їх процесуальне оформлення, проведення інструктажів з учасниками спеціального слідчого експерименту та інших процесуальних дій, за необхідності відпрацювання варіантів їх поведінки тощо).

Робочий етап тактичної операції «Документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди», у залежності від особливостей слідчої ситуації, може складатися з:

- створення несправжніх (імітаційних) засобів (проводиться тільки у випадках коли у особи, яка буде надавати неправомірну вигоду службовій особі, немає достатньої суми грошей, керівництво органу внутрішніх справ за ініціативою слідчого не змогло вирішити питання про надання банківськими установами необхідної суми грошей для проведення спеціального слідчого експерименту, і службова особа не погодилась на одержання неправомірної вигоди частиною суми, яка є в розпорядженні слідчого);

- обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (здійснюється з метою встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю службової особи, коли відоме місце її зустрічі з особою, що буде надавати неправомірну вигоду, є публічно недоступним);

- аудіо-, відеоконтроль особи (проводиться одночасно зі спеціальним слідчим експериментом для здійснення прихованої аудіо-, відео фіксації поведінки (розмов, жестів, рухів тощо) службової особи під час її зустрічі з особою, що буде надавати неправомірну вигоду, у публічно недоступному місці);

- аудіо-, відеоконтроль місця (проводиться одночасно зі спеціальним слідчим експериментом для здійснення прихованої аудіо-, відеофіксації поведінки (розмов, жестів, рухів тощо) службової особи під час її зустрічі з особою, що буде надавати неправомірну вигоду у публічно доступному місці);

- спеціальний слідчий експеримент (проводиться в залежності від особливостей місця зустрічі службової особи з особою, що буде надавати неправомірну вигоду, одночасно з аудіо-, відеоконтролем особи або аудіо-, відеоконтролем місця, для перевірки дійсних намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки замаху на одержання неправомірної вигоди, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею остаточних рішень щодо вчинення цього злочину);

- огляд місця події (проводиться, коли місце злочину є публічно доступним для фіксування його обстановки, відшукання, фіксування та вилучення матеріальних слідів одержання неправомірної вигоди, предмету неправомірної вигоди, що залишилися в цьому місці);

- обшук (проводиться, коли місце злочину є публічно недоступним, для фіксування розташування цього місця, відшукання, фіксування та вилучення матеріальних слідів одержання неправомірної вигоди, предмету неправомірної вигоди, що залишилися в цьому місці чи знаходяться в особі, що знаходиться в цьому місці);

- освідування особи (здійснюється, якщо предмет неправомірної вигоди був оброблений спеціальною хімічною речовиною для виявлення, фіксування та вилучення її слідів на тілі та одязі особи);

- дослідження інформації, отриманої при застосуванні технічних засобів (здійснюється після проведення кожної негласної слідчої (розшукової) дії, під час якої

була на технічних носіях зафіксована інформація, яка має значення для кримінального провадження);

- затримання службової особи в порядку ст. 208 КПК України;

- обшук особи (проводиться для відшукування, фіксування та вилучення в затриманої особи предмету неправомірної вигоди);

- повідомлення особі про підозру;

- допит особи в якості підозрюваної;

- допит в якості свідків осіб, що пропонувала (обіцяла), надавала неправомірну вигоду, понятих, що були присутні при проведенні відповідних слідчих (розшукових) дій;

- призначення хімічної експертизи для встановлення ідентичності хімічного складу спеціальної хімічної речовини, якою був оброблений предмет неправомірної вигоди, зі змивами з тіла, слідами хімічних речовин на вилученому одязі, в який була одягнена особа в момент одержання неправомірної вигоди.

У випадках, коли службова особа для одержання неправомірної вигоди залучає посередника, зусилля слідчого повинні скеровуватися на документування факту передавання посередником службовій особі предмета неправомірної вигоди або, як мінімум, повідомлення посередником службовій особі про одержання ним предмета неправомірної вигоди. Додатково в цій ситуації до перелічених вище проводяться:

- спостереження за особою, річчю або місцем (спостереження за особою у публічно доступних місцях здійснюється одночасно зі спеціальним слідчим експериментом, аудіо-, відеоконтролем особи або аудіо-, відеоконтролем місця, коли особа посередника точно відома; спостереження за місцем – коли використовується для одержання предмета неправомірної вигоди схованка у публічно доступному місці; спостереження за річчю, якою є предмет неправомірної вигоди, коли особа посередника не відома і точне місце передавання предмета неправомірної вигоди теж);

- зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (здійснюється для фіксування змісту телефонних розмов особи, що буде надавати неправомірну ви-

году, посередника в одержанні неправомірної вигоди зі службовою особою);

- призначення та проведення фоноскопичної експертизи для ідентифікації голосів посередника в одержанні неправомірної вигоди, службової особи та особи, що надавала неправомірну вигоду.

Як видно з наведеного, центральне місце серед НС(Р)Д тактичної операції «Документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди службовою особою» належить спеціальному слідчому експерименту. По суті, все відбувається навколо нього та залежить від його результатів. Помилки у його проведенні можуть негативно вплинути не тільки на перспективи доказування вчинення конкретною особою (особами) злочину, передбаченого ч. 2, 3 або 4 ст. 368 КК України, але й виступити підставою для початку досудового розслідування щодо осіб, які проводили спеціальний слідчий експеримент за провокацію підкупу (ст. 370 КК України).

Для проведення спеціального слідчого експерименту в кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених ч. 2-4 ст. 368 КК України, відповідно до вимоги щодо відсутності в діях провокації (підбурення) до вчинення цих злочинів необхідно дотримуватися наступних умов:

- для проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії повинні бути підстави;

- слідчий (співробітник оперативного підрозділу), який інструктує особу, що буде контактувати зі службовою особою – об'єктом проведення спеціального слідчого експерименту, повинен особливу увагу звернути на категоричну неприпустимість ініціативних дій з її боку щодо висловлення пропозиції, обіцянки неправомірної вигоди чи її давання. Тобто до тих пір, поки службова особа у вербальній, письмовій формі, загальноновизнаними жестами особисто або через іншу особу не доведе до цієї особи своє бажання отримати неправомірну вигоду в певній формі, дії з пропозиції, обіцянки чи давання неправомірної вигоди вчиняти не припустимо.

Підставами проведення спеціального слідчого експерименту є:

- фактичні дані, що конкретна службова особа готується одержати неправомірну вигоду, які містяться у матеріалах кримінального провадження – протоколах допиту свідка, що є заявником про злочин, інших свідків, яким стали відомі обставини готування до вчинення злочину, передбаченого ч. 2-4 ст. 368 КК України, огляду документів, наданих заявником, або вилучених у результаті отримання тимчасового доступу до них, що підтверджують факт та з яких саме питань було звернення заявника до службової особи, огляду носіїв аудіо- або відеозапису, які підтверджують факт зустрічі заявника зі службовою особою, зміст їх розмови щодо одержання неправомірної вигоди тощо, які надані заявником чи вилучені з місць, обладнаних засобами відеоспостереження за публічно доступними місцями (ресторани, кафе, паркінги тощо) та ін.;

- встановлена прокурором, у результаті аналізу слідчої ситуації, неможливість отримання відомостей про злочини, передбачені ч. 2-4 ст. 368 КК України, іншим шляхом ніж проведенням спеціального слідчого експерименту.

Суб'єктом прийняття процесуального рішення щодо проведення спеціального слідчого експерименту, відповідно до ч. 4 ст. 246, ч. 7 ст. 271 та п. 9 ч. 2 ст. 36 КПК України, є прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва цим досудовим розслідуванням. Однак, це не означає, що слідчий, який розслідує кримінальне провадження має стояти осторонь. Своєчасне прийняття процесуального рішення прокурором щодо проведення контролю за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту напряму залежить від налагодження ефективної взаємодії між ним та слідчим (слідчою групою) щодо обміну інформацією про поточні результати досудового розслідування. Більше за це, рекомендується слідчому ні в якому разі не займати позицію очікування, а виступати з ініціативою перед прокурором за наявності достатніх на його розсуд підстав для проведення спеціального слідчого експерименту.

Прокурор разом зі слідчим (слідчою групою) визначає достатність та законність підстав для проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії, які негласні слідчі (розшукові) дії необхідно провести для створення умов проведення спеціального слідчого експерименту та фіксування протиправної діяльності службової особи з прийняття пропозиції, обіцянки, одержання неправомірної вигоди, учасників спеціального слідчого експерименту, необхідні науково-технічні, імітаційні засоби для його проведення, складають план його проведення, прокурор виносить постанову про проведення спеціального слідчого експерименту, а слідчий – про залучення особи, що буде надавати неправомірну вигоду, до конфіденційного співробітництва, готує клопотання та інші документи щодо надання дозволів слідчим суддею на проведення запланованих негласних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, отримує такі дозволи, вирішується питання про формування предмету неправомірної вигоди (збір необхідної суми грошей, отримання коштовностей, побутової техніки тощо).

Для недопущення помилкових дій особи, що буде пропонувати (обіцяти) та надавати неправомірну вигоду, які можуть бути визнані як провокація злочину, на підготовчому етапі спеціального слідчого експерименту доцільно проводити з нею моделювання її поведінки під час спілкування зі службовою особою (посередником) у формі рольового тренінгу. Такий тренінг готується та проводиться слідчим особисто шляхом відпрацювання сценаріїв спілкування зі службовою особою (посередником), що передбачають можливі варіанти його початку, розвитку, завершення. Головне в ньому – формування навичок спілкування, в якій особа, яка буде пропонувати надання неправомірної вигоди, обіцяти, надавати її службовій особі (посереднику), робила це тільки після прояву ініціативи в цьому напрямі з боку службової особи (посередника) у вербальній, письмовій формі або загально визнаними жестами, що означають грошові розрахунки між людьми.

Безпосередня перевірка дійсних намірів службової особи прийняти пропозицію

(обіцянку) та одержати неправомірну вигоду під час спеціального слідчого експерименту починається з моменту вручення особі, що буде пропонувати (обіцяти) та надавати неправомірну вигоду предмету неправомірної вигоди. Аналіз слідчої практики показує, що, на жаль, у роботі слідчих по кримінальних провадженнях даної категорії залишилися підходи, що були притаманні розслідуванню хабарництва за КПК України 1960 року. А саме, не поодинокими є випадки, коли слідчі для фіксування факту помітки та передавання грошових коштів, що є предметом неправомірної вигоди складають окремий протокол, й таким чином проводячи окрему, по суті, «негласну слідчу (розшукову) дію», яка не передбачена главою КПК України. Вичерпний перелік негласних слідчих (розшукових) дій встановлений у главі 21 й не може бути розширений, окрім як через внесення змін та доповнень до цієї глави законом, прийнятим Верховною Радою України. У ч. 2 ст. 273 КПК України вказується, що окремим протоколом оформлюється тільки виготовлення, утворення несправжніх (імітаційних) засобів для проведення конкретних негласних слідчих (розшукових) дій. Про оформлення окремим протоколом заздалегідь ідентифікованих (помічених) засобів, про можливість використання яких під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій йде мова у ч. 1 ст. 273 КПК України, у цій статті вказівок немає. Використовувати ч. 9 ст. 9 КПК України, що дозволяє застосовувати положення КПК України за правилом аналогії з ч. 2 ст. 273 КПК України для обґрунтування проведення окремих дій з помітки та вручення грошових коштів, що є предметом неправомірної вигоди особі, яка буде передавати їх службовій особі чи посереднику та оформлювати це окремим протоколом, є у даному випадку не правильним. І ці факти не отримують відповідної оцінки щодо недопустимості таких дій судами України. Як приклад, можна навести кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України, розглянуте Макарівським районним судом Київської області, по якому був винесений обвинувальний вирок, де в пе-

релік матеріалів досудового розслідування, що підтверджують винність службової особи, включені протокол огляду, помічення та вручення грошових коштів із зазначенням серії та номерів, а також проведення їх помічення хімічною спеціальною речовиною в присутності понятих [4]. Аналогічний протокол вказаний й у вирокі Жовтневого районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області у кримінальному провадженні №4201404000000491 за ч. 3 ст. 368 КК України [5] та по багатьох інших вироків. Передавання грошей, що містять на кожній банкноті індивідуальні серії та номери, помітка їх спеціальною хімічною речовиною, вручення особі, що передаватиме їх службовій особі за виконання чи не виконання певних дій, охоплюється проведенням спеціального слідчого експерименту, тому ці дії повинні фіксуватися у протоколі спеціального слідчого експерименту.

По завершенню запланованих слідчим експериментальних дій складається протокол з необхідними додатками до нього, який аналізується в сукупності з протоколами інших процесуальних під час проведення спільної наради на заключному етапі проведення тактичної операції «Документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди службовою особою» за участі слідчого (слідчих, членів слідчої групи), співробітників оперативного підрозділу, членів слідчо-оперативної групи, начальника органу досудового розслідування, прокурора, що є процесуальним керівником по кримінальному провадженню. На цій нараді аналізуються результати проведення тактичної операції в цілому та окремих слідчих (розшукових), НС(Р)Д та інших процесуальних дій, виявляються допущені тактичні помилки та порушення кримінального процесуального закону, їх вплив на можливість визнання доказами результатів здійснених слідчих (розшукових) та НС(Р)Д, визначаються можливі заходи з виправлення допущених помилок та порушень КПК України. Зазначимо, що доцільним є проведення проміжних нарад за участі слідчого та прокурора після фіксування факту прийняття пропозиції (обіцянки) неправомірної виго-

ди, одержання її службовою особою перед прийняттям рішення про повідомлення особі про підозру за вчинення відповідних протиправних дій, а по завершенні всіх намічених заходів – підсумкову нараду у розширеному складі.

Висновки

НС(Р)Д займають ключове місце в технології документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди. Без них фактично є неможливим зафіксувати протиправну діяльність службової особи та її співучасників, через те що відкриті, неприховані слідчі (розшукові) дії можуть призвести до того, що особи, причетні до нього, довідаються про здійснювані стосовно них заходи раніше, ніж будуть отримані їх результати, та, користуючись своїм службовим становищем, зможуть зашкодити інтересам розслідування.

Література

1. Барцицька А.А. Криміналістичні технології : сутність та місце в системі криміналістичної науки [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / А. А. Барцицька. – О., 2011. – 19 с.
2. Белкин Р.С. Курс криминалистики [Текст] : В 3 т. / Рафаил Самуилович Белкин. – М.: Юристъ, 1997. – Т.3: Криминалистические средства, приемы и рекомендации. – 480 с.
3. Білоус В.В. Розслідування фіктивного підприємництва [Текст] / В.В. Білоус // Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності : окремі криміналістичні методики : монографія / За ред. В.Ю. Шепітька. – Х., 2006. – С. 202-212.
4. Вирок Макарівського районного суду Київської області від 24 квітня 2014 року по кримінальній справі № 370/1323/3-к [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38673525>
5. Вирок Жовтневого районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 12 лютого 2015 року по кримінальній справі №212/9184/14-к [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42673965>
6. Деревянко П.В. Негласні слідчі (розшукові) дії в процесі документування злочинів у сфері службової діяльності [Текст] / П.В. Деревянко, О.І. Данченко // Діяльність підрозділів кримінальної міліції : сучасний стан та перспективи вдосконалення [Текст] : Тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції, 12 квітня 2013. – Львів, 2013. – С.88-90.
7. Драпкин Л.Я. Первоначальные следственные действия в методике расследования преступлений и проблема повышения их эффективности [Текст] / Л.Я. Драпкин // Вопросы методики расследования преступлений. – Свердловск, 1976. – С. 3-8.
8. Дулов А.В. О разработке тактических операций при расследовании преступлений [Текст] / А.В. Дулов // 50 лет советской прокуратуры и проблемы совершенствования предварительного следствия. – Л., 1972. – С. 23-26.
9. Дулов А.В. Тактические операции при расследовании преступлений [Текст] / А.В. Дулов. – Минск, 1979. – 128 с.
10. Здоровко С.Ф. К вопросу о понятии и признаках тактической операции в криминалистике [Текст] / С.Ф. Здоровко // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – Луганськ, 2000. – №4. – С. 146-151.
11. Князев В.А. Проблемы тактических операций в методике расследования хищений государственного или общественного имущества [Текст] : автореф. дис... канд. юрид. наук. по спец. 12.00.09 / В.А. Князев. – Харьков, 1986. – 24 с.
12. Комаров И.М. Криминалистические операции в досудебном производстве [Текст] : монографія / И.М. Комаров ; Науч. Ред. В.К. Гавло. – Барнаул, 2002. – 346 с.
13. Коновалова В.Е. Убийство: искусство расследования [Текст] : монографія / Виолетта Емельяновна Коновалова. – Харьков: Факт, 2001. – 311 с.
14. Лагутин А.В. Тактические операции при расследовании преступлений [Текст] / А.В. Лагутин // Криминалистика и судебная

АНОТАЦІЯ

У статті через призму технологічного підходу розкриті особливості застосування окремих негласних слідчих (розшукових) дій у тактичній операції «Документування прийняття пропозиції (обіцянки) та одержання неправомірної вигоди службовою особою».

SUMMARY

In the article, through the prism of the technological approach, disclosed the use of some undercover investigation (search) actions in the tactical operation "Documentation of the proposal (promise) and obtain undue advantage by an official".

експертиза. – К.: Вища школа, 1980. – Вып. 20. – С.16-19.

15. Хаутиев Ш.М. Понятие и сущность тактической операции «Защита доказательств» [Текст] / Ш.М. Хаутиев // Воронежские криминалистические чтения / Под ред. О.Я. Баева. – Изд-во Воронежского ун-та, 2001. – Вып. 2. – С.86-93.

16. Шевчук В. Технологія тактичної операції як різновид криміналістичних технологій [Текст] / В. Шевчук // Вісник Національної академії правових наук України. — 2013. – №4 (75). – С. 235-242.

17. Шевчук В.М. Функції тактичних

операцій у кримінальному провадженні [Текст] / В.М. Шевчук // Право України. – 2014. – №1. – С. 266-273.

18. Шепітько В. Проблеми формування та застосування типових тактичних операцій у слідчій діяльності [Текст] / В. Шепітько // Вісник академії правових наук України. – 2007. – №1(48). – С. 175-184.

19. Шиканов В.И. Теоретические основы тактических операций в расследовании преступлений [Текст] / В.И. Шиканов. – Иркутск, 1983. – 200 с.